

Research in Teaching

Print ISSN: 2476-5686 | Online ISSN: 2476-5600

Journal Homepage: <https://trj.uok.ac.ir/>

Developing a Conceptual Framework for Assessing the Educational Productivity of Farhangian University of Kordistan Faculty through Thematic Analysis

Farhad Saeidi¹ , Rahmatalla Allahyari² , Vahid Mehrabani³ , Naser Shirbagi⁴ , Fateme Narenji⁵

1. PhD Student in Higher Education, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: farhad.saidi67@gmail.com
2. Corresponding author, Assistant Professor of Educational Management and Planning, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: ralahyari@ut.ac.ir
3. Assistant Professor of Educational Management and Planning, University of Tehran, Iran. Email: vmehrbani@ut.ac.ir
3. Professor of Educational Management, Department of Educational Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran. Email: nshirbagi@gmail.com
3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran .Email: fnarenji@ut.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received 25 June 2025
Received in revised form
01 October 2025
Accepted 20 June 2026
Available online 06 July
2026

Keywords:

Educational Productivity,
Thematic Analysis, University
Instructors, Farhangian
University, Instructional
Model

ABSTRACT

Introduction:

This study aimed to design a conceptual model for evaluating the educational productivity of instructors at Farhangian University using a qualitative thematic analysis **approach**.

Methodology:

The research was applied in purpose and qualitative in methodology. Data were collected through semi-structured interviews with 30 faculty members selected through purposive theoretical sampling based on the principle of data saturation. Thematic analysis was conducted following Braun and Clarke's six-phase model.

Findings:

After initial coding, 84 conceptual codes were extracted, categorized into 18 initial themes, and finally grouped under six main themes: modern and active teaching methods, student interaction and participation, educational technology, integration of teaching and research, effective instructional planning, and motivation and organizational support. The findings revealed that educational productivity is a multidimensional concept influenced by instructional practices, technological engagement, emotional and organizational factors, and the coherence of instructional design.

Conclusion:

The proposed conceptual model provides a theoretical and practical foundation for developing evaluation tools and policies aimed at improving the quality of higher education teaching. This model can be used in the context of Farhangian University and potentially adapted to other teacher training institutions across the country.

Cite this article: Saidi, F., Allahyari, R., Mehrabani, V., Shirbagi, N., & Naranji, F. (2026). Designing a conceptual model for assessing the educational productivity of Farhangian University instructors using thematic analysis. *Journal of Research in Teaching*, 14(1), 225-241. <https://doi.org/10.22034/trj.2026.143955.2194>

© The Author(s) retain the copyright.

Publisher: University of Kurdistan.

DOI: <https://doi.org/10.22034/trj.2026.143955.2194>

Introduction

This study aimed to design a conceptual model for evaluating the educational productivity of instructors at Farhangian University using a qualitative thematic analysis approach. The research was applied in purpose and qualitative in methodology. Data were collected through semi-structured interviews with 30 faculty members selected through purposive theoretical sampling based on the principle of data saturation. Thematic analysis was conducted following Braun and Clarke's six-phase model. After initial coding, 84 conceptual codes were extracted, categorized into 18 initial themes and finally grouped under six main themes. These included modern and active teaching methods, student interaction and participation, educational technology, integration of teaching and research, effective instructional planning, and motivation and organizational support. The findings revealed that educational productivity is a multidimensional concept influenced by instructional practices, technological engagement, emotional and organizational factors, and the coherence of instructional design. The proposed conceptual model provides a theoretical and practical foundation for developing evaluation tools and policies aimed at improving the quality of higher education teaching. This model can be used in the context of Farhangian University and potentially adapted to other teacher training institutions across the country.

Transforming learning and ensuring sustainability in education require the commitment of faculty members and academics. Through their efforts, motivation, and innovative ideas, changes in content and methods can be realized. These new perspectives reflect broader societal discussions, particularly regarding higher education. Growing awareness of the challenges of sustainable development—and the urgency of addressing them—stands in contrast to the limited progress made in integrating sustainable development into university curricula.

The importance of higher education assessment is such that most scholars consider it a guarantee of the survival of universities. Beyond providing information on the performance of universities and higher education institutions, academic rankings facilitate comparisons between them, ultimately fostering competition among them.

Educational productivity is considered a fundamental indicator in the assessment of higher education quality. While productivity in industrial, economic, and manufacturing sectors involves relatively clear concepts and quantifiable indicators, the concept of productivity in education—particularly regarding teaching and learning—presents conceptual and methodological complexities.

Although educational productivity is defined as encompassing the effectiveness, efficiency, and quality of the instructional activities an instructor or faculty member performs to achieve teaching-learning objectives, measuring the educational productivity of university faculty faces numerous challenges. Chief among these is faculty resistance to evaluation systems, as many

perceive teaching activities as less valuable than research and are unwilling to accept external oversight of their performance.

On the other hand, despite its widespread use, student evaluation—as a key criterion for assessing teaching quality—remains open to question due to issues regarding validity and reliability; consequently, it cannot serve as the sole basis for evaluating the instructional performance of faculty members.

Furthermore, it is difficult to separate costs associated with teaching and research activities in universities, as faculty members are often active in both areas simultaneously; this poses serious challenges for measuring teaching productivity.

Numerous factors influence educational productivity, generally falling into two categories: individual and organizational. Factors such as management style, organizational structure, compensation, academic rank, age, and gender all interact to affect productivity. However, measuring educational productivity remains a fundamental challenge in higher education due to conceptual complexities and the lack of valid qualitative indicators, necessitating further in-depth study and research.

As a systematic approach to gaining a deep understanding of human phenomena, qualitative research emphasizes uncovering the meanings, experiences, and interpretations of social actors. Unlike quantitative research, which seeks to measure and generalize findings based on numerical variables, qualitative research aims to study complex realities from the participants' internal perspectives. This approach enables the researcher to reveal the hidden layers of individuals' lived experiences through methods such as semi-structured interviews, participant observation, and document analysis. Consequently, the qualitative method is effective for examining the cultural, social, and educational contexts in which meanings are dynamically constructed.

Among the various approaches to qualitative data analysis, thematic analysis is considered one of the most widely used methods. It is employed to identify, organize, and interpret meaningful patterns—or themes—within the data (Braun & Clarke, 2006). Thematic analysis enables researchers to extract initial codes from raw data and categorize them into higher-level themes, thereby providing a comprehensive understanding of the phenomenon under study. A key advantage of this method is its flexibility, allowing it to be applied within diverse theoretical frameworks or used inductively.

The statistical population consisted of all faculty members at Farhangian University in Kurdistan Province during the 2023–2024 academic year. Purposive theoretical sampling was employed. Selection criteria included teaching experience, research activities, relevance of academic background, and interest in the research topic. Data were collected through semi-structured interviews with 32 instructors, continuing until theoretical saturation was reached. The interviews were recorded, transcribed, and subsequently analyzed using thematic (content)

analysis. The analysis process involved data familiarization, initial coding, theme identification, review, definition and naming of themes, and report preparation.

To ensure data validity, participant validation (member checking) and peer review methods were utilized.

The findings revealed that instructors view research as a tool for their professional development. These results align with studies such as those by Amini (1398) and Kazemi (1401), which highlighted the impact of research on improving teaching. However, contrary to some studies that reported a limited impact, instructors in this study emphasized the profound influence of personal and specialized research. The strength of the present study lies in its use of a qualitative approach and its focus on the lived experiences of instructors within a local context. Limitations include the study's focus on a single province and the use of a limited sample.

The results of the present study demonstrated that research activities can play a significant role in enhancing teaching methods and the professional motivation of instructors. However, realizing this impact requires the presence of structural conditions, managerial support, and sufficient time. It was also determined that educational productivity is a multidimensional and qualitative concept that cannot be measured solely through traditional indicators. Themes derived from the professors' lived experiences revealed overlooked dimensions of educational productivity.

Ethical Considerations

In this study, participants were fully informed about the research objectives and procedures, and informed consent was obtained. Confidentiality and anonymity were maintained throughout all stages of the research, and participants reserved the right to withdraw at any time. Furthermore, the authors adhered to ethical standards, including the avoidance of plagiarism, misconduct, data fabrication, and redundant/duplicate publication.

Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing process

The authors hereby declare that no artificial intelligence (AI) tools or automated technologies were used in the conduct of this research or in the preparation of this manuscript.

Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this research.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Acknowledgments

The authors express their sincere gratitude to all the participants who played a significant role in enriching this research by sharing their lived experiences. Appreciation is also extended to the esteemed reviewers for providing constructive and scholarly insights.

تدریس پژوهی

شاپا چاپی: ۲۴۷۶-۵۶۸۶ شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۵۶۰۰

Journal Homepage: <https://trj.uok.ac.ir/>

طراحی الگوی مفهومی سنجش بهره‌وری آموزشی مدرسين دانشگاه فرهنگيان به روش تحليل

مضمون

فرهاد سعیدی^۱، رحمت‌اله الهیاری^۲، وحید مهربانی^۳، ناصر شیربگی^۴، فاطمه نارنجی^۵

۱. دانشجوی دکتری آموزش عالی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: farhad.saidi67@gmail.com

۲. نویسنده مسئول، استادیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: ralahyari@ut.ac.ir

۳. استادیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: vmehrbani@ut.ac.ir

۴. استاد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. رایانامه: nshirbagi@gmail.com

۵. دانشیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: fnarenji@ut.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:	مقدمه
مقاله پژوهشی،	هدف این پژوهش، طراحی یک مدل مفهومی برای ارزیابی بهره‌وری آموزشی مدرسان در دانشگاه فرهنگیان با استفاده از رویکرد تحلیل تم (مضمون) است.
تاریخچه مقاله:	روش:
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۰۴	این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش‌شناسی کیفی است. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۳۰ نفر از اعضای هیئت‌علمی که به روش نمونه‌گیری هدفمند نظری (بر اساس اصل اشباع داده‌ها) انتخاب شده بودند، گردآوری شد. تحلیل داده‌ها طبق مدل شش مرحله‌ای براون و کلارک انجام گرفت.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۷/۰۹	یافته‌ها:
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۳۰	پس از کدگذاری اولیه، ۸۴ کد مفهومی استخراج شد که در قالب ۱۸ تم فرعی و نهایتاً ۶ تم اصلی دسته‌بندی شدند. این مضامین شامل: «روش‌های تدریس نوین و فعال»، «تعامل و مشارکت دانشجو»، «فناوری آموزشی»، «تلفیق آموزش و پژوهش»، «برنامه‌ریزی آموزشی اثربخش» و «انگیزش و حمایت سازمانی» است. یافته‌ها نشان داد که بهره‌وری آموزشی مفهومی چندبعدی است که از شیوه‌های تدریس، تعاملات فناورانه، عوامل عاطفی و سازمانی و انسجام در طراحی آموزشی تأثیر می‌پذیرد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۴/۱۵	نتیجه‌گیری:
کلیدواژه‌ها:	مدل مفهومی پیشنهادی، مبنایی نظری و عملی برای توسعه ابزارهای ارزیابی و سیاست‌گذاری‌هایی با هدف بهبود کیفیت آموزش در دانشگاه فرهنگیان فراهم می‌کند. این مدل علاوه بر دانشگاه فرهنگیان، قابلیت انطباق برای سایر مراکز تربیت معلم در سراسر کشور را نیز داراست.
بهره‌وری آموزشی، تحلیل مضمون، مدرسين دانشگاه فرهنگيان، تدریس نوین، مدل مفهومی	

استناد: سعیدی، فرهاد؛ الهیاری، رحمت‌اله؛ مهربانی؛ وحید؛ شیربگی، ناصر؛ و نارنجی، فاطمه (۱۴۰۵). طراحی الگوی مفهومی سنجش بهره‌وری آموزشی مدرسين دانشگاه فرهنگيان به روش تحليل مضمون. تدریس پژوهی، ۱۴ (۱)، ۲۲۵-۲۴۱.

<https://doi.org/>

10.22034/trj.2026.143955.2194

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه کردستان.

مقدمه

بهره‌وری آموزشی به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی در ارزیابی کیفیت آموزش عالی مطرح است. در حالی که بهره‌وری در حوزه های صنعتی، اقتصادی و تولیدی مفاهیم نسبتاً روشن و شاخص‌های کمی قابل اندازه‌گیری دارد، مفهوم بهره‌وری در آموزش، به ویژه در زمینه تدریس و یادگیری، با پیچیدگی‌های مفهومی و روش‌شناختی روبه‌روست (الهیاری، ۱۴۰۲). هر چند که بهره‌وری آموزشی را شامل میزان اثربخشی، کارآمدی و کیفیت فعالیت‌های آموزشی که مدرس یا عضو هیأت علمی در راستای تحقق اهداف یاددهی-یادگیری انجام می‌دهد می‌دانند، اما سنجش بهره‌وری آموزشی اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌ها با چالش‌های متعددی روبرو است که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به مقاومت اعضای هیأت علمی در برابر سیستم‌های ارزش‌یابی اشاره کرد؛ چرا که بسیاری از آن‌ها ارزش فعالیت‌های آموزشی را نسبت به پژوهشی ناچیز می‌دانند و پذیرش کنترل‌های بیرونی بر عملکرد خود را نمی‌پذیرند (ویدمن و می، ۱۹۹۴؛ جنینگز، ۱۹۹۷). از سوی دیگر، ارزشیابی دانشجویان به عنوان یکی از معیارهای مهم سنجش کیفیت تدریس، علی‌رغم گستردگی کاربرد، به دلیل مشکلات اعتبار و پایایی هنوز مورد تردید است و نمی‌توان آن را به عنوان تنها ملاک ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیأت علمی به کار برد (آبرامی و همکاران، ۱۹۹۰ (به نقل از کرم‌دوست ۱۳۸۳)؛ وایت، ۲۰۰۶). علاوه بر این، تفکیک هزینه‌های مربوط به فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در دانشگاه‌ها دشوار است، زیرا اغلب اعضای هیأت علمی همزمان در هر دو حوزه فعال هستند و این امر، اندازه‌گیری بهره‌وری آموزشی را با مشکلات جدی مواجه می‌کند (کرم‌دوست، ۱۳۸۳).

عوامل متعددی در بهره‌وری آموزشی مؤثرند که به طور کلی در دو دسته عوامل فردی و سازمانی قرار می‌گیرند؛ عواملی مانند سبک مدیریت، ساختار سازمانی، حقوق و دستمزد، مرتبه علمی، سن و جنسیت، که همگی در تعامل با یکدیگر بهره‌وری را تحت تأثیر قرار می‌دهند (کاپلمن، ۱۹۸۶؛ مشبکی، ۱۳۷۸؛ بلند و همکاران، ۲۰۰۲). با این حال، سنجش بهره‌وری آموزشی به دلیل پیچیدگی‌های مفهومی و عدم وجود شاخص‌های معتبر کیفی، همچنان یک چالش اساسی در آموزش عالی باقی مانده است و نیازمند تعمق و پژوهش‌های بیشتر است (هسلبک و رینستین، ۱۹۹۵؛ ایتاگاکي و سپلمن، ۲۰۰۵).

بنابراین، به منظور ارتقاء بهره‌وری آموزشی اعضای هیأت علمی، ضروری است که سیستم‌های سنجش متنوع و ترکیبی به کار گرفته شود که علاوه بر داده‌های کمی، کیفیت آموزش را نیز مورد توجه قرار دهد و به مقاومت اعضا در برابر سیستم‌های ارزیابی توجه کند (ویستروفر و همکاران، ۲۰۰۱). همچنین، شناسایی دقیق عوامل مؤثر بر بهره‌وری و توسعه روش‌های معتبر تفکیک هزینه‌ها و تحلیل داده‌ها می‌تواند بستر مناسبی برای بهبود مستمر این حوزه فراهم آورد (رودز و همکاران، ۱۹۹۵؛ سوزان واشبورن تیلور، ۲۰۰۶).

در ایران، دانشگاه فرهنگیان مسئولیت مستقیم تربیت نیروی انسانی حرفه‌ای برای آموزش و پرورش را بر عهده دارد. مدرسين این دانشگاه نقشی کلیدی در توانمندسازی معلمان آینده‌ساز دارند؛ بنابراین، بهره‌وری آموزشی آنان مستقیماً با کیفیت آموزش در سطح ملی مرتبط است. با این وجود، ارزیابی علمی و ساختاریافته بهره‌وری این مدرسين همواره با محدودیت‌هایی همراه بوده است (باقری، ۱۳۸۵). بررسی‌ها نشان می‌دهد که اغلب شیوه‌های ارزیابی فعلی، بر مؤلفه‌های کمی و ظاهری مانند حضور در کلاس، تهیه محتوا یا میزان فعالیت در سامانه آموزش مجازی تمرکز دارند و به جنبه‌های کیفی آموزش توجه کافی نمی‌شود.

در فقدان یک الگوی مفهومی بومی برای سنجش بهره‌وری آموزشی، امکان طراحی ابزارهای دقیق ارزیابی و بهبود عملکرد آموزشی مدرسين به صورت علمی فراهم نیست. بدون درک روشن از ابعاد مفهومی و تجربه‌های زیسته اساتید در فرایند آموزش،

هرگونه مداخله آموزشی یا سیاست‌گذاری بر مبنای فرضیات ناکارآمد و ناقص خواهد بود. از آنجا که بهره‌وری آموزشی ترکیبی از مهارت، انگیزش، فناوری، برنامه‌ریزی و تعامل انسانی است، نبود چارچوب مفهومی منسجم باعث سردرگمی در نظام ارزشیابی و بازخورددهی می‌شود (تیمورزاده و همکاران، ۱۴۰۰).

اهمیت این تحقیق از دو منظر قابل بررسی است: نخست، از منظر نظری و علمی، این پژوهش گامی در جهت توسعه ادبیات مفهومی بهره‌وری آموزشی در فضای آموزش عالی ایران و پر کردن خلأهای موجود در پژوهش‌های بومی است. پژوهش‌هایی که تاکنون در این زمینه انجام شده‌اند، اغلب کمی و پرسش‌نامه‌ای بوده و کمتر به تحلیل عمیق معنای بهره‌وری از دیدگاه خود مدرسین پرداخته‌اند (بارنی، ۱۹۹۱). دوم، از منظر کاربردی، یافته‌های این تحقیق می‌تواند مبنایی برای طراحی ابزارهای استاندارد ارزیابی عملکرد، برنامه‌ریزی‌های ارتقاء آموزشی و سیاست‌گذاری منابع انسانی در دانشگاه فرهنگیان و سایر دانشگاه‌های تربیت معلم باشند.

در این تحقیق، متغیر اصلی، بهره‌وری آموزشی مدرسین دانشگاه فرهنگیان است که در رویکرد کیفی نه به‌عنوان یک متغیر کمی بلکه به‌عنوان یک پدیده چندوجهی کیفی در نظر گرفته شده است. تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که بهره‌وری از دیدگاه مدرسان شامل ابعادی چون روش‌های تدریس نوین (کلاس معکوس، پروژه‌محور، یادگیری فعال) (براون و کلارک، ۲۰۰۶)، تعامل آموزشی هدفمند (فضای ایمن برای بحث و بازخورد، تکالیف پیش‌کلاسی، تشویق به پرسشگری)؛ کاربرد فناوری آموزشی (LMS، ابزارهای دیجیتال، چالش‌زیرساخت‌ها)؛ پیوند آموزش و پژوهش (استفاده از مقالات در تدریس، پروژه‌های تحقیقاتی مشترک)؛ برنامه‌ریزی آموزشی (طراحی معکوس، هم‌راستایی هدف-محتوا-ارزشیابی) و نهایتاً انگیزش درونی، رضایت شغلی و حمایت سازمانی است (اشتقاق به تدریس، بازخورد از دانشجویان، حمایت مدیران).

پژوهش حاضر تلاش دارد با رویکرد تحلیل مضمون و بر پایه تجربه‌های میدانی اساتید، مدلی مفهومی و قابل بهره‌برداری از بهره‌وری آموزشی طراحی کند که بتواند مبنای عملی و نظری برای توسعه آموزش اثربخش در دانشگاه فرهنگیان باشد.

پیشینه تحقیق

مرور مطالعات داخلی و خارجی نشان می‌دهد که بهره‌وری آموزشی مفهومی چندبعدی بوده و از ترکیب عوامل فردی، سازمانی و محیطی تأثیر می‌پذیرد. در پژوهش‌های داخلی، ابعادی همچون روش‌های تدریس نوین و فعال (افضلی و افضلی، ۱۴۰۲)، سازوکارهای اجرایی و نظام ارزشیابی (گل‌بابازاده مقری و همکاران، ۱۴۰۰)، سبک‌های رهبری به‌ویژه رهبری تحول‌آفرین (تات، ۱۴۰۰)، و مؤلفه‌های دانش و مهارت حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای و ویژگی‌های شخصیتی (کریمی و همکاران، ۱۳۹۹) به‌عنوان عوامل کلیدی شناسایی شده‌اند. همچنین، مدل‌های جامع‌تری با ابعاد آموزشی، پژوهشی، خدماتی، سازمانی و رشد حرفه‌ای نیز ارائه شده است (حیدری تفرشی و همکاران، ۱۳۹۷).

در حوزه بین‌المللی، عواملی همچون حمایت نهادی و انگیزه درونی (دوگان و ارسلان، ۲۰۲۴)، تنوع فعالیت‌های آموزشی و مدیریتی (یانگ و پارک، ۲۰۲۳)، گذار از تدریس مدرس‌محور به دانشجو‌محور (نوبن و همکاران، ۲۰۲۱)، و نقش یادگیری الکترونیکی در ارتقای کارایی آموزشی (عبدالمنم و همکاران، ۲۰۱۸) مورد توجه قرار گرفته‌اند.

با وجود یافته‌های غنی پیشین، خلأ تحقیقاتی در زمینه ارائه و آزمون مدل بومی بهره‌وری آموزشی در دانشگاه فرهنگیان همچنان محسوس است. نظر به این که دانشجویان این دانشگاه آموزگاران آینده کشور هستند، بررسی نظام‌مند و ترکیبی (کمی-کیفی) بهره‌وری آموزشی مدرسان آن، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، کیفی و از نوع پدیدارشناسی است.

روش تحقیق کیفی به عنوان رویکردی نظام‌مند برای درک عمیق پدیده‌های انسانی، بر کشف معانی، تجارب و تفسیرهای کنشگران اجتماعی تأکید دارد. برخلاف پژوهش کمی که به دنبال سنجش و تعمیم نتایج بر اساس متغیرهای عددی است، تحقیق کیفی می‌کوشد تا واقعیت‌های پیچیده را از منظر درونی مشارکت‌کنندگان مطالعه کند (Creswell & Poth, 2018). این رویکرد به پژوهشگر امکان می‌دهد تا از طریق ابزارهایی مانند مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، مشاهده مشارکتی و تحلیل اسناد، لایه‌های پنهان تجربه زیسته افراد را آشکار نماید. در نتیجه، روش کیفی برای بررسی زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی که در آن معانی به طور پویا ساخته می‌شوند، کارآمد است (Denzin & Lincoln, 2018).

در میان رویکردهای مختلف تحلیل داده‌های کیفی، تحلیل تم یا تحلیل مضمون^۱ یکی از پرکاربردترین روش‌ها محسوب می‌شود. این روش با هدف شناسایی، سازمان‌دهی و تفسیر الگوهای معنادار (تم‌ها) در داده‌ها به کار می‌رود (Braun & Clarke, 2006). تحلیل مضمون به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که از داده‌های خام، کدهای اولیه استخراج کرده و آن‌ها را در قالب مضامین سطح بالاتر دسته‌بندی کند تا بتواند درکی جامع از ابعاد پدیده مورد مطالعه ارائه دهد. مزیت اصلی این روش در انعطاف‌پذیری آن است؛ به گونه‌ای که می‌توان آن را در چارچوب‌های نظری مختلف یا به صورت استقرایی به کار برد (Nowell, Norris, White, & Moules, 2017). همچنین، اعتبار و اتکاپذیری تحلیل مضمون از طریق راهکارهایی چون بازبینی همکاران، بازخورد مشارکت‌کنندگان و ثبت دقیق مراحل تحلیل تضمین می‌شود. در پژوهش‌های آموزشی، این روش به طور خاص برای کشف مؤلفه‌های پنهان در تجربه معلمان و دانشجویان بسیار مفید بوده است؛ چرا که می‌تواند به طراحی مدل‌های بومی و کاربردی برای ارتقاء کیفیت تدریس و یادگیری منجر شود (Terry, Hayfield, Clarke, & Braun, 2017).

جامعه آماری کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان استان کردستان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند نظری انجام گرفت. معیار انتخاب شامل سابقه تدریس، فعالیت‌های پژوهشی، تناسب رشته تحصیلی و علاقه‌مندی به موضوع پژوهش بود. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۳۲ نفر از مدرسين که به اشباع نظری منجر شد، گردآوری گردید. مصاحبه‌ها ضبط، پیاده‌سازی و سپس با روش تحلیل مضمون (محتوا) مورد بررسی قرار گرفتند. مراحل تحلیل شامل: آشنایی با داده‌ها، کدگذاری اولیه، شناسایی مضامین، بازبینی، تعریف و نام‌گذاری مضامین و تهیه گزارش بود.

برای اعتباربخشی به داده‌ها از روش‌های بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان و بررسی همکار استفاده شد.

^۱ . Thematic Analysis

یافته‌ها

از تحلیل مصاحبه‌ها، در مجموع ۸۴ کد مفهومی استخراج شد که در ۱۸ مضمون اولیه و نهایتاً در قالب ۶ مضمون اصلی طبقه‌بندی شدند. در ادامه، خلاصه‌ای از این مضامین اصلی ارائه می‌شود:

بخش اول: روش‌های تدریس نوین و فعال

- مضمون ۱: تدریس فعال و نوین
- مضمون ۲: چالش‌های اجرای روش‌های نوین
- مضمون ۳: نقش تسهیل‌گر استاد

بخش دوم: تعامل و مشارکت دانشجویان

- مضمون ۴: فضای ایمن برای مشارکت
- مضمون ۵: طراحی تعامل هدفمند
- مضمون ۶: موانع مشارکت دانشجویان

بخش سوم: فناوری آموزشی

- مضمون ۷: کارکردهای سامانه مدیریت یادگیری (LMS)
- مضمون ۸: فرصت‌ها و چالش‌های فناوری
- مضمون ۹: ابزارهای دیجیتال مکمل

بخش چهارم: پیوندی میان آموزش و پژوهش

- مضمون ۱۰: استفاده از پژوهش در آموزش
- مضمون ۱۱: انتشار علمی به عنوان منبع درسی
- مضمون ۱۲: تشویق دانشجویان به پژوهش

بخش پنجم: برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی

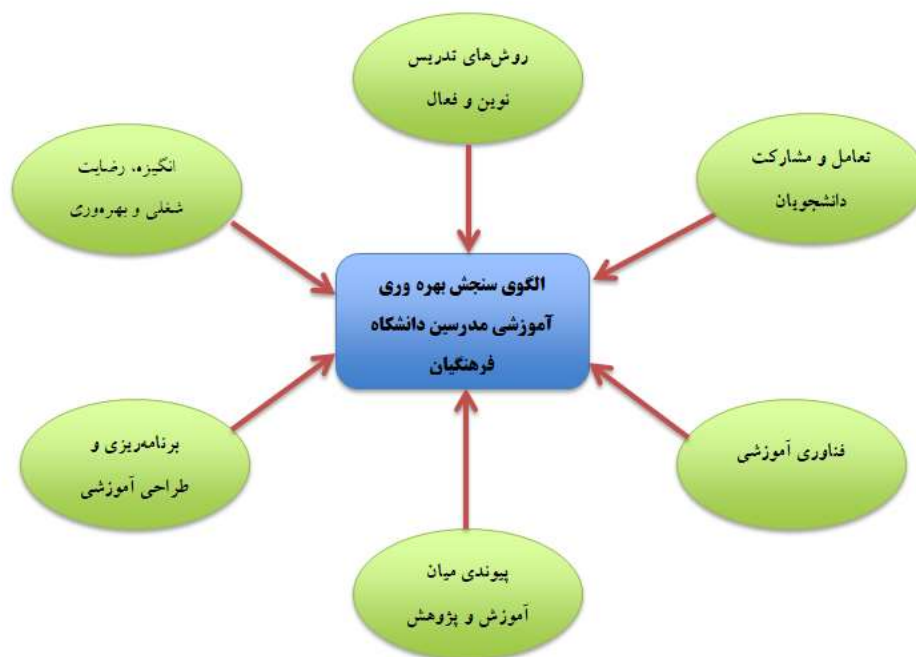
- مضمون ۱۳: طراحی آموزشی معکوس

- مضمون ۱۴: به‌روزرسانی مستمر محتوا
- مضمون ۱۵: هم‌راستایی فعالیت، هدف، ارزشیابی

بخش ششم: انگیزه، رضایت شغلی و بهره‌وری

- مضمون ۱۶: اشتیاق به تدریس
- مضمون ۱۷: محیط کار و حمایت سازمانی
- مضمون ۱۸: بازخورد به عنوان ابزار رشد

در نهایت مدل استخراج شده تحقیق به صورت زیر ارائه گردید :

شکل ۱: مدل ارائه شده در خصوص الگوی سنجش بهره‌وری آموزشی مدرسين دانشگاه فرهنگيان

بحث

یافته‌ها نشان دادند که مدرسين، پژوهش را ابزاری برای تحول حرفه‌ای خود می‌دانند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌هایی چون امینی (۱۳۹۸) و کاظمی (۱۴۰۱) هم‌راستا است که به تأثیر پژوهش در بهبود تدریس اشاره داشتند. اما برخلاف برخی پژوهش‌ها که تأثیر محدود پژوهش را گزارش کرده بودند، در این مطالعه، مدرسين بر تأثیر عمیق پژوهش‌های شخصی و تخصصی تأکید داشتند. همچنین، اشاره به موانع ساختاری و سازمانی، با یافته‌های ناصری (۱۴۰۰) هم‌خوان است.

مزیت پژوهش حاضر در استفاده از رویکرد کیفی و پرداختن به تجارب زیسته مدرسین در بافت بومی است. از جمله محدودیت‌های آن می‌توان به تمرکز بر یک استان و استفاده از نمونه محدود اشاره کرد.

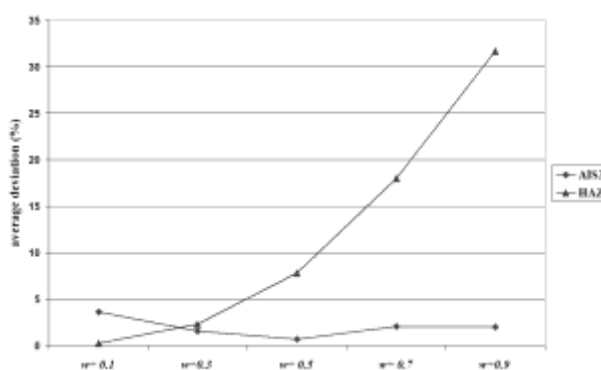
نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که فعالیت‌های پژوهشی می‌توانند نقش قابل توجهی در بهبود روش‌های تدریس و انگیزه حرفه‌ای مدرسین ایفا کنند. با این حال، تحقق این اثرگذاری مستلزم فراهم بودن شرایط ساختاری، حمایت مدیریتی و زمان کافی است. همچنین مشخص گردید که بهره‌وری آموزشی مفهومی چندبعدی و کیفی است که نمی‌توان آن را صرفاً با شاخص‌های سنتی اندازه‌گیری کرد. مضامین استخراج‌شده از تجربه‌های زیسته اساتید، ابعاد مغفول بهره‌وری آموزشی را آشکار ساختند. به‌ویژه نقش فناوری آموزشی، تعامل فعال، و پیوند میان آموزش و پژوهش به‌عنوان عوامل مؤثر و نوظهور شناسایی شدند.

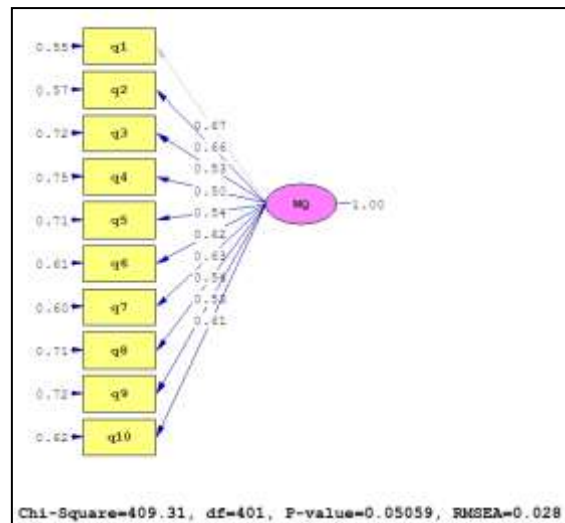
از نتایج این تحقیق می‌توان برای تدوین برنامه‌های توسعه حرفه‌ای مدرسین دانشگاه فرهنگیان بهره گرفت. پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی با تمرکز بر مقایسه بین‌استانی، بررسی جنبه‌های کمی و نیز اثرات بلندمدت پژوهش در تدریس انجام گیرد.

محدودیت‌ها: تمرکز صرف بر داده‌های کیفی، تعداد محدود مشارکت‌کنندگان و محدودیت جغرافیایی از مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر است.

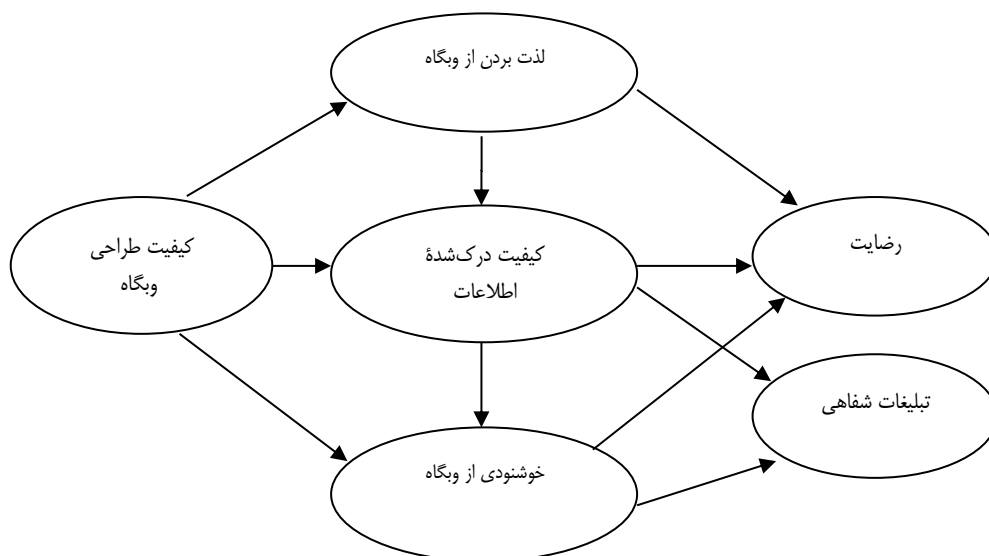
پیشنهاد برای تحقیقات آینده: گسترش مطالعه به سایر استان‌ها، ترکیب داده‌های کیفی و کمی و نیز تحلیل تأثیر سیاست‌های پژوهشی بر فعالیت‌های تدریس.

شکل ۱. نموداری برای نمونه

شکل ۲. مدل بررسی عوامل مرتبط با کیفیت وبگاه (نمونه دوم)

شکل ۳. مدل یانگ و هیبونجو (نمونه سوم)

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده‌اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

بیانیه دسترسی به داده‌ها

بیانیه دسترسی به داده‌ها و سیاست اشتراک‌گذاری داده‌ها به شرح زیر است. نمونه:

۱. داده‌هایی پژوهش حاضر از طریق درخواست از نویسندگان قابل دسترسی است.

اعلامیه هوش مصنوعی مولد و فناوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی در فرایند نگارش

نویسنده گان بدینوسیله اعلام می نمایند که در انجام این پژوهش و در تهیه این مقاله، هیچ ابزار یا فناوری هوش مصنوعی به کار گرفته نشده است.

سپاسگزاری

از داوران محترم به خاطر ارائه نظرهای ساختاری و علمی سپاسگزاری می‌شود.

نگارندگان بر خود لازم/فرض می‌دانند از آقای دکتر سلیمی به خاطر مطالعه متن مقاله حاضر و ارائه نظرهای ارزشمند سپاسگزاری نمایند.

References

- Abdelmonem, Mohammed., Ouda, Sanaa., Al-Hila, Ahmad., Abu Naser, Samy., & AlShobaki, Mahmoud. (2018). Efficiency of academic performance from students' perspective. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 7(1), 30-47.
- Afzali, Mohammad., & Afzali, Fatemeh. (2023). An analytical study of educational productivity in the education system with an emphasis on improving teachers' quality. *Journal of Studies in Education and Learning*, 15(3), 45–62. [In Persian]
- Allahyari, Rahmatollah. (2023). Explaining the role of organizational learning in learning organizations. *Specialized Journal of Philosophy Approach in Schools and Organizations*, 2(2). [In Persian]
- Amini, S. (2019). Investigating the impact of research activities on the quality of university teaching. *Quarterly Journal of Higher Education Studies*, 12(3), 45–62. [In Persian]
- Bagheri, Afsaneh. (2006). Ambiguous concepts of productivity and performance. *Tadbir Journal*, 173. [In Persian]
- Barney, J.B., & Tyler, B. (1991), The prescriptive limits and potential for applying strategic management theory, *Managerial and Decision Economics*, in press
- Bland CJ, Weber-Main AM, Finstad D, Lund , 2002 , SM. *Research Productive Departments: Strategies from Departments that Excel*. Bolton, MA: Anker Publishing Co.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2018). *The SAGE handbook of qualitative research* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Dogan, Ayse., & Arslan, Fatma. (2024). Faculty members' views on the sustainability of academic productivity. *Journal of Higher Education Research*, 15(1), 34-49.
- Golbabazadeh Moghari, Hossein., Shirzad Kobraya, Fatemeh., Kalantari, Majid., & Razaghi Shirsavar, Sara. (2021). Validating a model for assessing the educational productivity of Islamic Azad University faculty members. *Higher Education Research Journal*, 13(2), 85–104. [In Persian]
- Hasselback, James R, Reinstein, Alan(1995). A proposal for measuring scholarly productivity of accounting faculty" *American Accounting Association*, Vol.10, Iss. 2; pag. 269
- Heydari Tafreshi, Saeed., Heydari Tafreshi, Mohammad., & Khorshidi, Maryam. (2018). Designing a model of productivity for Islamic Azad University faculty members. *Iranian Higher Education Research Journal*, 10(4), 121–144. [In Persian]

- Itagaki, Michael and Pile-Spellman, John(2005)" Factors Associated with Academic Radiology Research Productivity" University of Illinois College of Medicine.
- Jennings, John d.(1997). Faculty Productivity: A Contemporary Analysis of Faculty Perspective" A Dissertation for PH.D Degree ,Stanford University,U.S.A.
- Karamdoust, Noroz Ali. (2004). Investigating the relationship between students' evaluations of teaching in the Faculty of Psychology and Educational Sciences and their grades during the academic years 1998–2001. Journal of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, (Spring & Summer). [In Persian]
- Karimi, Ali., Nooh Ebrahim, Narges., Hasanpour, Somayeh., & Mousapour, Javad. (2020). Designing a performance evaluation model for faculty members of Farhangian University: An exploratory mixed-methods approach. Educational Innovations Quarterly, 18(1), 65–84. [In Persian]
- Kazemi, Houshang. (2022). Exploring faculty members' experiences about the link between teaching and research: A qualitative study. Journal of Research in Higher Education, 18(3), 121–137. [In Persian]
- Kopelman, R. (1986), “Alternative Work scheduling of Evidence”, National Productivity Review, vol. 5, N. 2, p,150.
- Mashbaki, Asghar. (1999). Investigating barriers to strategic planning in the Islamic Republic of Iran. In Strategic Planning (Collection of articles by management professors). Tehran: Center for Public Management Education. [In Persian]
- Naseri Hersini, Mehdi. (2021). Structural and organizational barriers to conducting educational research in universities. Quarterly Journal of Science and Technology Policy, 12(4), 41–57. [In Persian]
- Noben, Norbert., Maulana, Ridwan., Denium, Alexander., & Hoffman, Adrian. (2021). Measuring university teaching quality: A Rasch modeling approach. Higher Education Studies, 11(3), 88–101.
- Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic analysis: Striving to meet the trustworthiness criteria. International Journal of Qualitative Methods, 16(1), 1–13.
- Rhodes, D.W., et al. (1995) The Validity of the Prone Leg Check as An Estimate of Standing Leg Length Inequality Measured by X-Ray. Journal of Manipulative and Physiological Therapeutics, 18, 343-346.
- Susan Washburn Taylor & Blakely Fox Fender & Kimberly Gladden Burke, 2006. "Unraveling the Academic Productivity of Economists: The Opportunity Costs of Teaching and Service," Southern Economic Journal, John Wiley & Sons, vol. 72(4), pages 846-859, April.
- Tat, Mansour. (2021). A causal model of improving educational productivity of faculty members based on transformational leadership. Educational Leadership Research, 6(4), 23–40. [In Persian]

- Teimurzadeh, Amir., Zamani Moghadam, Afsaneh., & Mirsapasi, Naser. (2021). Presenting a model for improving the professional competence of faculty members of Islamic Azad University, Science and Research Branch (an approach to improving productivity). *Productivity Management (Beyond Management)*, 15(3, Issue 58), 185–208. [In Persian]
- Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic analysis. In C. Willig & W. Stainton-Rogers (Eds.), *The SAGE handbook of qualitative research in psychology* (2nd ed., pp. 17–37). London: Sage.
- Weidman, John C & May, Daniel C (1994). Implementing a faculty assessment system: a case study t the University of Pittsburgh USA & International Institute for educational Planning, Paris, France.
- Wright, Robert E. (2006). Student Evaluations of Faculty: Concerns Raised in the Literature, and Possible Solutions " College Student Journal, V40 ,N2 .P417-42.
- Weistroffer , H. Roland . Spinelli, Michael A. Canavos , George C. and Fuhs. F. Paul (2001). A merit pay allocation model for college faculty based on performance quality and quantity " Journal of Economics of Education Review .Volume 20, Issue 1.
- Yang, Hyejin., & Park, Jiho. (2023). Evaluation of educational performance of medical school faculty: Regulation-based analysis. *Medical Education Review*, 27(2), 115-129.